

Nr. 19
August 2008

buletin informativ al microregiunii de colaborare
tranfrontalieră Dunăre - Nera - Caras

**În acest
număr:**

**Răni lăsate de
mineritul din
sudul Banatului.**

Pag 1-2

**Pe când un turism
civilizat în parcu-
rile naturale ?**

Pag. 2

Munții Vârșetului

Pag.3-4

Gaura cu muscă

Pag.4

VOLUNTARI ÎN LUMEA MIRIFICĂ A MICROREGIUNII DUNĂRE - NERA - CARAȘ

**Un nou eșalon de voluntari
s-a inițiat în monitorizarea
alternativă a mediului.**

La începutul anului 2008 centrul transfrontalier de voluntariat al GEC Nera a demarat training-ul unui nou eșalon de voluntari pentru inițierea în tainele monitorizării stării mediului din zona parcurilor Porțile de Fier și Cheile Nerei Beușnița având în vedere că un mare număr de voluntari din clasele a XII -a ale școlilor din zonă urmau să-și reducă considerabil activitatea în

cadrul GEC Nera datorită implicării lor în pregătirea examenului de bacalaureat și a admiterii în învățământul superior.

**21 iunie 2008 - Voluntari de la Grupul Școlar Industrial
Moldova Nouă și de la Vojvodinașume (Serbia) pregătesc
monitorizarea traseului Valea Beilului
din PN Cheile Nerei - Beușnița**

Partea de asimilare de cunoștințe teoretice s-a realizat în perioada februarie-aprilie 2008 iar în continuare, în perioada mai -

iulie a.c, noii candidați pentru poziția de agent ecologic voluntar au realizat, împreună cu voluntarii cu mai multă experiență, misiuni de monitorizare alternativă a stării factorilor de mediu și a biodiversității din cele doua parcuri.

La training au participat în total 75 de voluntari dintre care, la sfârșitul lunii iulie, 54 au fost legitimați ca agenți ecologici voluntari și li s-au încheiat câte un contract de voluntariat pe următoarele 12 luni.

Până în prezent, principalele rezultate ale acestui training sunt trei rapoarte lunare de monitorizare a mediului care prezintă un punct de vedere al societății civile privind starea mediului din zona parcurilor precum și cele mai frecvente fenomene de agresiune la care este supus patrimoniul natural al parcurilor datorită unor activități antropice abuzive și ilegale.

Aceste rapoarte au fost postate pe pagina web www.gecnera.ro și au fost trimise tuturor autorităților responsabile de protecția mediului și presei.

Mulțumim pe această cale tuturor jurnalistilor care au facut promoție acestor rapoarte și au luat atitudine față de fenomenele periculoase de agresiune împotriva patrimoniului natural al parcurilor din sudul Banatului.

Din păcate, din partea autorităților, singura reacție la aceste rapoarte a avut-o Garda Nationala de Mediu care, în luna iulie, a trimis o echipa de comisari în zona celor doua parcuri, ocazie cu care aceștia au stabilit împreună cu autoritățile locale un plan de măsuri pentru îmbunătățirea stării patrimoniului natural din zonă.

Voluntarii GEC Nera așteaptă și rezultate concrete!

Cine "vindecă" rănila lăsate de minerit în zona parcurilor naturale din sudul Banatului.

La fel ca în multe alte locuri din România mineritul din perioada „gloriei comuniste” a lăsat și în zona parcurilor naturale din sudul Banatului multe „puncte fierbinți” care crează probleme serioase cetățenilor din comunitățile locale situate în imediata apropiere a actualelor sau fostelor incinte miniere.

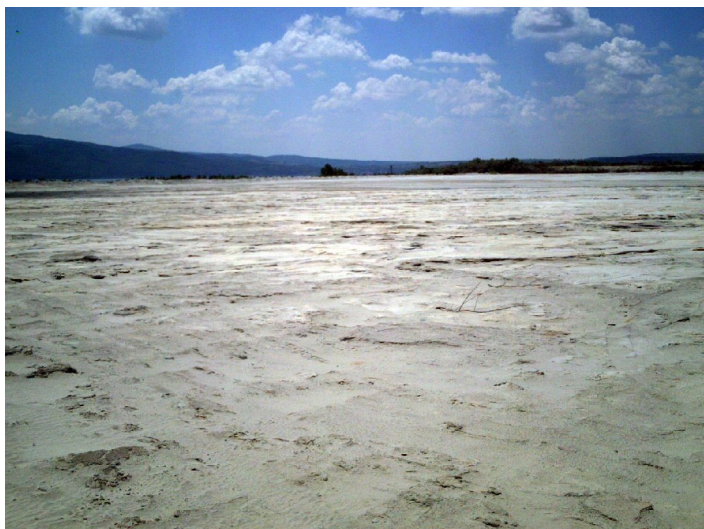
Asemenea situații sunt de actualitate pe teritoriul orașului Moldova Nouă și a localității Sasca Montană.

La Moldova Nouă incinta, care până anul trecut funcționa ca iaz de decantare a apelor de mină ce proveneau de la fosta SC Moldamin, ocupă o suprafață de cca 30 ha și este acoperită în prezent cu un deponeu neprotejat și neconsolidat de nisip fin uscat

*Iasmina Mihailovici
din Liubcova, un agent
ecologic voluntar"cu
vechime"*

care conține reziduri provenite de la uzina de preparare a minereurilor de cupru.

Minideșertul de la Moldova Nouă

Nisipul din deponeu este antrenat prin deflație de mai multe ori pe an, cu ocazia vânturilor puternice din zonă, și este transportat pe terenurile agricole și în localitățile de pe raza orașului Moldova Nouă și a comunei Pojejena.

Poluarea afectează de asemenea localitățile Vinci, Požeženo și Veliko Gradište din Serbia.

„Duna” de nisip de la Sasca Montană

La Sasca Montană pe o suprafață de cca 10 ha situația este similară numai că aici deponeul de steril provenit de la fosta exploatare minieră este sub forma unei halde cu taluzele și platforma neprotejate iar poluarea se produce numai în România. Nisipul antrenat afectează în special terenurile agricole de pe raza localității Sasca Montană.

Deși fenomenul este cunoscut de ani buni de către autorități, și aceasta și datorită frecventelor proteste și notificări făcute de către GEC Nera și autorități din Serbia, deocamdata nimeni nu a dat semnalul că vor fi întreprinse măsuri concrete pentru stoparea acestor fenomene.

În urma raportului de monitorizare a mediului realizat în luna iunie a.c. de către GEC Nera, raport care a fost trimis tuturor autorităților responsabile de protecția mediului în această zonă, din partea Gărzii Naționale de Mediu s-a deplasat o echipă de comisari care au promis că instituția va face demersurile legale pentru ca cei responsabili să inițieze într-un timp cât mai scurt măsuri concrete de stopare a poluării în aceste zone.

Obligațiile asumate de Guvernul României prin protocolul de aderare la UE ar trebui să ne ofere ca perspectivă de finalizare anul 2013 mai ales ca prin Programul Operațional Regional 4.2 « Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități », Consiliile Locale împreună cu Consiliul Județean Caraș – Severin au obligația și pot accesa fonduri nerambursabile de la UE pentru rezolvarea acestor gen de probleme.

Din păcate, constatând ce se întâmplă în domenii mult mai mediatizate unde după aderare mai degraba se observă regres decât progrese, anul 2013 rămâne o perspectivă de rezolvare nesigură pentru poluările de la Moldova Nouă și Sasca Montană.

Turismul în PN Cheile Nerei – Beușnița și PN Porțile de Fier este lăsat la bunul plac al turiștilor.

Județul Caraș – Severin se plasează pe locul 2 în România, după județul Tulcea, în ce privește suprafața totală de arii naturale protejate. Lumea mirifică al celor 5 parcuri naționale și naturale atrage în fiecare an un număr tot mai mare de iubitori de natură.

Dorința de a se simți liberi în sălbăticia acestor locuri îi face pe mulți să uite regula de bază a turismului în ariile naturale protejate, adică aceea de a nu lua cu ei de aici decât imaginile acestei lumi și de a nu lăsa în urma lor decât urmele pașilor.

Așa se face că mulți dintre turiștii veniți în aceste locuri din alte părți (dar și localnicii) braconează; campează după bunul plac și abandonează la locul de campare sau popas cantități mari de ambalaje și deșeuri; taie de zor arbori tineri pentru a face focul chiar în pădure; dau casetofonele la maxim; inscripționează stâncile, peșterile și copacii cu slogane vulgare; își spală autoturismele în apele naturale; transformă potecile în piste de concurs pentru motociclete și ATV-uri.

Pe lângă proastele obiceiuri ale turiștilor există însă și alte aspecte care contribuie la paracticarea unui turism anapoda în aceste zone.

Rapoartele de monitorizare a mediului realizate de GEC Nera în perioada mai – iulie 2008 constată că în zona PN Cheile Nerei Beușnița și PN Porțile de Fier nu exista nici o campare omologată, marcajele și indicatoarele turistice sunt insuficiente, punctele de atracție turistică nu sunt echipate cu panouri informative, pe trasee nu există puncte de informare privind regulamentul de practicare a turismului în ariile naturale protejate, administratorii de terenuri (primăriile, ocoalele silvice etc.) nu iau măsuri pentru colectarea și evacuarea ambalajelor și deșeurilor abandonate în interiorul ariilor protejate.

***Deponie de deșeuri în zona umedă
Divici – Pojejena***

Intensificarea controalelor din partea autorităților (administrația parcurilor, garda de mediu, primării, poliție, etc.) ar putea reduce fenomenele de agresiune împotriva patrimoniului natural datorită practicării turismului neorganizat însă acestea trebuie acompaniate de măsuri urgente de creare a unei infrastructuri privind practicarea ecoturismului prin realizarea unor parteneriate public-private în care să fie încurajată participarea firmelor de turism și ONG-urilor. În acest sens Consiliul Județean Caraș – Severin, Consiliile Locale, firmele de turism, întreprinzătorii independenți și ONG-urile pot accesa fonduri nerambursabile de la UE prin Programul Operațional

Regional Axa 5.2, Programul Național de Dezvoltare Rurală Axa 3.1.3 și Programul Operațional Sectorial de Mediu Axa 4.

Inițiativa realizării unor asemenea proiecte ar trebui să o aibe administrațiile parcurilor însă aceste structuri continuă să aibe o problemă de identitate datorită întârzierii cu care MMDR și MAPDR înțeleg să aplice Aquis-ul Comunitar de mediu în domeniul protecției naturii.

La final rămâne întrebarea: Cine se face responsabil de lipsa unui turism civilizat în ariile naturale protejate din sudul Banatului ?

Echipa Environment News

Dragi prieteni vă așteptăm în paginile buletinului informativ ENVIRONMENT NEWS cu comentarii, propuneri, articole și știri privind activitatea voastră destinată realizării unei lumi mai curate în microregiunea Dunăre – Nera – Caraș. Materialele vă rugăm să le trimiteți pe adresa de e-mail: gecneara@yahoo.com

Parcurile și rezervațiile naturale ale microregiunii Dunăre – Nera – Caraș.

PARCUL NATURAL MUNȚII VÂRȘETULUI

Date generale

Munții Vârșetului sunt cunoscuți prin flora diversificată, mai ales prin plante medicinale și clima binefacătoare asmaticilor. Posibilitățile recreative ale acestei naturi minunate sunt completate de partidele de vânătoare a animalelor mici.

Vârful Gudurița cu o altitudine de 641 m, deasupra nivelului mării, este cel mai înalt punct al Voivodinei.

Munții Vârșetului

Datorită poziției unice a Munților Vârșetului în șesul Banatului, diversității florei și faunei, ecosistemelor bogate în păduri, peisajelor și panoramelor frumoase, cea mai mare parte a zonei muntoase împădurite, în suprafața de 4177 ha, este protejată din 1982, când a devenit parc natural regional.

Scopul principal al protecției mediului în această zonă este îndreptat spre menținerea, dezvoltarea și amenajarea suprafețelor protejate; satisfacerea necesităților de recreere a populației locale și dezvoltarea turismului.

Acest scop se realizează pe baza unui program de protecție și dezvoltare a ariilor protejate și a unui program special întocmit în vederea dezvoltării turismului, programe pe care le aprobă administratorul parcului. Trebuie menționat că protecția mediului planificată pentru Munții Vârșetului nu limitează dezvoltarea agrementului și turismului, ea contribuind deopotrivă la o amenajare și o dezvoltare mai bună în ceea ce privește ecosistemul din regiune.

Munții Vârșetului, cu cele 6 mii de hectare împădurite, au amenajate terenuri de vânătoare.

Flora

Flora din Munții Vârșetului are o funcție recreativă și de sănătate și un pronunțat caracter estetic - decorativ. În acest sens, în mod deosebit, aici se evidențiază vegetația pădurilor care se întind pe o suprafață de cca. 48 km² și cuprind în jur de 28% din Munții Serbiei. Fondul silvic total al acestor munți este repartizat în modul următor: stejar (*Quercus*) - 1364 ha, tei (*Tilia*) - 668 ha, salcâm (*Robinia*) - 513 ha, păduri de foioase - fag (*Fagus sylvatica*), paltin (*Acer platanoides*) etc. - 330 ha, pin negru (*Pinus nigra*) - 44 ha. O prezență importantă o constituie pădurile de tei și salcâm care, atunci când înfloresc, dau acestui spațiu o aromă specifică intensă, devenind în același timp un loc ademenitor pentru turiști și pentru culegătorii de plante medicinale.

Proprietățile medicinale și recreative, precum și alte calități ale vegetației din pădurile Munților Vârșetului, rezultă din structura lor biologică.

Fauna

Diversitatea morfologică, vegetația specifică a pădurilor din zona Munților Vârșetului, influențele climatice favorabile și alte particularități locale asigură condiții favorabile de adăpost pentru existența numeroaselor specii de vânat cu blană și vânat cu pene.

Dintre speciile cu blană aici întâlnim căprioara (*Capreolus capreolus*), mistrețul (*Sus scrofa*), iepurele (*Lepus europaeus*), lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), pisica sălbatică (*Felis silvestris*), viezurele (*Meles meles*) și dihorul (*Mustela putorius*) iar dintre speciile cu pene fazanul (*Argus argus*), potârnichea (*Alectoris graeca*), prepelița (*Coturnix coturnix*), turturica (*Columbigallina passerina*), porumbelul sălbatic (*Columba livia*), rața sălbatică (*Anas acuta*), sitarul (*Limosa limosa*), cucuveaua (*Athene noctua*), corbul (*Corvus corax*) și gaița (*Garrulus glandarius*).

Majoritatea speciilor existente, au valoare deosebită și sunt protejate prin lege.

Marius Oldja – specialist în arhitectura peisajului, Direcția Silvică Pančevo (Vojvodinașume)

REZERVAȚIA MULINOLOGICĂ VALEA RUDĂRIEI

Ansamblul este alcătuit din 22 de mori de apă cu roată orizontală, construcții din lemn de dimensiuni reduse, utilizate pentru necesitățile de măcinare de cereale ale comunității.

Rezervația este situată de-a lungul cursului Rudăriei, pe o lungime de cca. 3 km, pe ambele maluri, atât în interiorul cât și în afara satului Eftimie Murgu.

Complexul mulinologic este alcătuit din mori cu ciutură (roată orizontală cu cupe radiale). Potențialul energetic modest al râului, datorat unor diferențe de nivel nesemnificative, a fost în mod excepțional valorificat prin crearea de acumulări în spatele unor baraje din trunchiuri de arbori, construcția de stăvilare, străpungeri de tunele în stâncă, jgheaburi, instalarea morilor pe ambele maluri și realizarea admisiei pe ambele părți ale axului hidraulic vertical.

Rezervația este înscrisă în Lista Monumentelor Istorice din România ca obiectiv de valoare națională - grupa valorică A.

Se păstrează și sunt în stare de funcționare și parțial utilizate 22 de mori din cele cca. 40 câte se pare că au existat pe valea Rudăriei.

Autenticitatea sistemului constructiv tehnic este păstrată în întregime. Unele roți și jgheaburi au fost înlocuite, încă din anii 80, cu elemente metalice perfect similare, din motive de eficiență în exploatare.

Moară pe valea Rudăriei

Valoarea excepțională, starea avansată de degradare la care ansamblul ajunsese la sfârșitul anilor 90, precum și potențialului său turistic, au determinat declanșarea unui program de salvare de către specialiștii Complexului Muzeal Național ASTRA din Sibiu. Acesta a obținut finanțare europeană și a avut sprijinul susținut al comunității locale, direct interesate în salvarea sitului.

Morile sunt în proprietatea comunității fiind fiecare construite și apoi exploatate și întreținute, în sistem asociativ, de mai multe familii care își păstrează și azi calitatea de *rândași* (după *rândul* cuvenit la măcinarea grânelor în cursul fiecărei săptămâni).

Măcinatul propriu zis este o operație cunoscută și transmisă *din tată în fiu*, în fiecare dintre familiile utilizatoare.

Întrucât necesitățile de măcinare ale comunității sunt mult scăzute față de capacitatea celor 22 mori, se încearcă adaptarea sistemului de exploatare descris și utilizarea morilor prin rotație, fapt ce contribuie implicit la întreținerea lor.

Cornel Popovici Sturza – presedinte GEC Nera

PEȘTERA GAURA CU MUSCĂ

Pe malul Dunării la cca. 3 km mai jos de Coronini se află cea mai faimoasă peșteră din Clisura Dunării de Sus, peștera „Gaura cu Muscă”. Această peșteră, în lungime totală de 254 m, a luat naștere prin infiltrarea apei în roca de tip calcaros.

Peștera a primit denumirea de „Gaura cu Muscă” deoarece, după o legendă, aici s-a născut teribila muscă columbacă (*Culex columbacensis*) dintr-un cap al balaurului cu 12 capete ucis de Iovan Iorgovan „braț de buzduhan”.

În perioada evului mediu această muscă a făcut ravagii în rândul animalelor. Călătorii străini care au trecut prin zona Clisurii în sec. al XVIII-lea arată că mustele columbace nu apăreau anual, însă atunci când băntuiau, de obicei în roiuri ca albinele, produceau pagube foarte mari în rândul animalelor. Ele pătrundeau prin toate orificiile vitelor și le provocau moartea. Ca mijloace de apărare, când apăreau aceste insecte, se aprindeau focuri de paie în preajma animalelor, iar părțile corpului lor, pe care se așezau acestea se umezeau cu fiertură de pelin. Fumul le alunga, iar mirosul pătrunzător al pelinului nu-l puteau suporta. Alt leac nu se cunoștea la vremea respectivă.

În prezent specialiștii apreciază că aceste teribile muște nu au avut nici o legătură cu peștera, dezvoltarea ouălor și a larvelor fiind posibilă numai în apele Dunării înainte de formarea lacului și în

vălăul de sub peșteră. Ridicarea nivelului Dunării datorită hidrocentralei de la Portile de Fier a distrus definitiv habitatul care a favorizat apariția muștelor columbace.

Mariana Corcodel – profesor de biologie

Ai călătorit vreodată pe întregul traseu al Carstului Bănățean de la Oravița la Orșova?

Ai văzut sălbăticia traseelor Cheile Nerei – Beușnița, Cheile Carașului, Cheile Minișului sau a Defileului Dunării ?

Ai luat masa la un sălaș din Valea Almăjului consumând produse curate, preparate după bucătăria tradițională bănățeană ?

Ai ascultat în amurg, pe malul Dunării, murmurul de tamburină al melosului sârbesc savurând gustul ciorbei de pește ?

Ai o extraordinară ocazie să vezi această lume mirifică, încă curată precum apa Nerei și a Minișului deoarece ea are un prieten loial:

GRUPUL ECOLOGIC DE COLABORARE NERA

Fii alături de noi în tururile ecoturistice pe care le organizăm în perioada iunie – septembrie a fiecărui an, în zona parcurilor naturale din sudul Banatului, apoi, sigur vei putea să le spui tuturor:

AM VĂZUT ACOLO O LUME MIRIFICĂ CARE TREBUIE

Umorrural !

Badea Gheo vede doi topografi măsurând în drum, în fața porții! Se apropie de ei și-i întreabă:

-Domnu' dragă! Dacă nu vă supărți, de ce măsurați aici ?

-Bade uite! Pe aici, prin curtea dumată o să treacă o cale ferată.

-Prin curtea mea? Apoi ce fel de cale ferată ?

-Din aia pe care circula trenuri toată ziua !

-Și noaptea ?

-Și noaptea !

-Apoi s-o creadeți voi ca m-oi scula eu toată noaptea ca să deschid poarta!

•
Văsălie se întâlnește cu Gheorghe la crâșmă și-i zice:

-Mai Ghio, auzât-am că te-or bătut ieri huliganii în gară la Dej. Adevăratu-i ?

-Cum să fie adevărat ! Aia îi gară ?

•
În București, un ardelean lasă bicicleta rezemată de clădirea Guvernului. Un polițist îl vede și strigă la el:

-Bade nu-i voie să lăși bicicleta acolo !

-De ce ?

-Pentru că pe acolo trec oficialități, primul ministru, miniștrii, poate și președintele.

-Nu-i bai, am pus lacăt pe ea !

Publicație realizată de

GRUPUL ECOLOGIC DE COLABORARE NERA
Oravița, Str. 1 Decembrie 1918, nr. 60, județul Caraș
– Severin Tel./fax +4 0255 572026, +4 0722 437197,
www.gecnara.ro , gecnara@yahoo.com